

**ПРОФИЛИРАНА ПРИРОДО-МАТЕМАТИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
“Екзарх Антим I” - Видин**

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, тел. (094)600912, факс 600911, e-mail: pmg-vd@rio-vidin.org

**МЕХАНИЗЪМ
ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА
ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ
В ШПМГ „ЕКЗАРХ АНТИМ I“ - ВИДИН**

Разгледан на Педагогически съвет с протокол № 23/ 11.09.2019г. и утвърден със Заповед на директора № 1202 от 13.09.2019 г.

I. Въведение в образователната политика за осигуряването на подкрепа за личностно развитие на учениците

Настоящият Механизъм за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците в ППМГ „ЕКЗАРХ АНТИМ I“ - ВИДИН, е изготвен на основание чл. 174, ал. 2, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с Наредбата за приобщаващото образование. Документът е приет на заседание на педагогическия съвет, протокол № 23/ 11.09. 2019 г. и е утвърден със Заповед № 1202/ 13.09.2019 г. на директора на училището.

Принципи, ценности, философия

Развитието на училищната общност ППМГ „ЕКЗАРХ АНТИМ I“ - ВИДИН се основава на разбирането за мисията на съвременното училище да постигне осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребностите на всички ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участието им във всички аспекти на живота на общността.

Приемането на ценността на всяко различие и правото на всеки ученик на образование, подкрепа, изява и развитите е институционална ценност, която се приема и отстоява от всички участници в образователния процес.

Важен принцип в дейността на училището е гарантирането на правото на достъп на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от индивидуалните потребности.

Механизмът е елемент от цялостната политика на ППМГ „ЕКЗАРХ АНТИМ I“ - ВИДИН за подкрепа за личностно развитие на учениците в съответствие с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Цел, задачи

Основна цел на Механизма е да утвърди училището, като формира единен модел на взаимодействие на всички участници в образователния процес за осигуряване на учениците на обща подкрепа за личностно развитие и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Механизмът цели да допринесе за по-доброто организиране, координиране и сътрудничество между всички педагогически специалисти в предоставянето на подкрепа за личностно развитие. Негова неделима част е алгоритмът за прилагането му със съответни приложения.

Основна задача на педагогическия екип на ППМГ „ЕКЗАРХ АНТИМ I“ - ВИДИН е прилагане на цялостен училищен подход при предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, като полага последователни и координирани усилия за идентифициране потребностите от подкрепа на всеки ученик и участва в създаване на подкрепяща среда в училището.

В гимназията приоритетно се работи в следните направления:

- а) **превенция** – ранно оценяване, превенцията на обучителните затруднения и проблемното поведение, риск от ранно отпадане;
- б) **идентифициране на различията** – ученици с индикации за изяви дарби, хронични заболявания, в риск, със специални образователни потребности; преценяване на необходимата подкрепа за личностно развитие – обща или допълнителна;
- в) **интервенция** – рехабилитация, терапевтична работа с ученици със специални образователни потребности, психологическа подкрепа на ученици в риск, с хронични заболявания и с изяви дарби;
- г) **консултиране** на ученици, учители, родители и др.
- д) **подкрепа за развитие** на ученици, които напредват значително по-бързо в своето развитие в областта на науката, технологиите, изкуството или спорта.

II. Система за осигуряване на подкрепа за личностно развитие от педагогическите специалисти

1. Обща подкрепа за личностно развитие

Общата подкрепа за личностно развитие (ОПЛР) е предназначена за всички ученици, предоставя се от учителите и от другите педагогически специалисти в училището – психолог, педагогически съветник и логопед. Насочена е към развитие на потенциала на всеки ученик.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и **включва**:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнително консултиране по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- дейности за превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти е насочена към:

- ✓ Обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа.
- ✓ Провеждане на регулярни срещи за:

- преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на ученик;
- определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на обучителните затруднения.

Превенцията на обучителните затруднения в училището включва:

- ✓ **Екипна работа** между учителите и другите педагогически специалисти с цел споделяне и обсъждане на информация за идентифициране на обучителни затруднения и набелязване на конкретни мерки за преодоляването им: допълнително обучение по учебните предмети, по които конкретен ученик има затруднения и консултиране.
- ✓ **Допълнително обучение по отделен учебен предмет с акцент върху обучението по български език**, включително ограмотяване на ученици, за които българският език не е майчин.
- ✓ **Допълнителното обучение по учебни предмети** е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа. За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.
- ✓ **Консултирането по учебни предмети** е достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година по утвърден от директора **график съответно за първия или за втория учебен срок**. Класните ръководители информират родителите за възможностите за допълнително консултиране по учебните предмети.
- ✓ **Логопедична работа.**

Кариерното ориентиране в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда. **Формите за кариерно ориентиране** в училищното образование са **индивидуалното и груповото информиране и консултиране, индивидуалната и груповата работа и работата по програми за кариерно ориентиране** и се прилагат, както следва:

- ✓ **Информиране** за:
 - видовете подготовка в училищното образование, профилите, специалностите от професии;
 - институциите в системите на предучилищното и училищното образование, професионалното образование и обучение и висшето образование и условията и реда за прием на ученици и студенти;
 - динамиката и потребностите на пазара на труда.

- ✓ **Консултирането** е насочено към:
 - разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
 - формиране на умения за планиране на учебното и личното време;
 - формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
 - преодоляване на грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
 - решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.
- ✓ **Индивидуалната и груповата работа** се отнася до:
 - подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
 - провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
 - провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
 - провеждане на тренинги с ученици за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа.
- ✓ **Работата по програми** за кариерно ориентиране включва дейности за учениците от:
 - ✓ начален и прогимназиален етап на основната степен на образование и от гимназиалната степен на образование.
 - отделни целеви групи – застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, ученици със специални образователни потребности, ученици с проблемно поведение и други.

Заниманията по интереси се провеждат чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор, други, насочени към:

- ✓ Мотивиране и стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
- ✓ Участие в образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно ниво;
- ✓ Обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка по учебни предмети от областта на глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, предприемачеството, управлението на личните финанси и програмирането, защитата на родината, населението и околната среда, учебни предмети, които формират национално самочувствие, патриотичен дух и родолюбие в учениците, като разширяват и допълват съдържание, което присъства интегрирано в други учебни предмети **по учебни програми, утвърдени от директора на училището. Библиотечно-**

информационното обслужване се осигурява чрез училищни информационни центрове, които осигуряват свободен достъп на учениците до информация от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Грижата за здравето на учениците се осъществява чрез дейността на медицинското лице в училището, с което се създават условия за достъп на учениците до медицинско обслужване.

- ✓ В училище се прилагат програми, свързани със здравното образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и други съвместно с РЗИ и общинската администрация (отдел „Образование“). В провеждането на тези дейности учителите на групи включват и родителите на учениците.
- ✓ Родителят е длъжен да предоставя информация за здравословното състояние на детето си и за проведени медицински изследвания и консултации и да осъществява взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището, като при покана за обсъждане или консултиране по здравния статус се отзовава.

Учениците се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на институционалната общност.

Превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение се изразява във включване на отделни ученици в съответни дейности за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа, която включва:

- създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
- извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция;
- работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

Логопедичната работа се осъществява от логопед (*назначен в училището или след заявление на директора на училището по реда на чл. 74 от Наредбата за приобщаващото образование, осигурен от центрове за подкрепа за личностно развитие, Държавния логопедичен център, регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование*) и включва:

- превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности;
- диагностика на комуникативните нарушения;
- терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения;

- консултативна дейност с учители и родители на ученици с комуникативни нарушения.

2. Допълнителна подкрепа за личностно развитие

Допълнителна подкрепа за личностно развитие (ДПЛР) се предоставя на ученици от ППМГ „ЕКЗАРХ АНТИМ I“ - ВИДИН, за които Екипи за подкрепа за личностно развитие са оценили индивидуалните им потребности и са ги идентифицирали като ученици:

- специални образователни потребности;
- в риск;
- с хронични заболявания;
- с изявени дарби.

В зависимост от установените индивидуални потребности на учениците се организира предоставяне на видове допълнителна подкрепа за личностно развитие и нейната продължителност (краткосрочна или дългосрочна):

- ✓ Работа с ученик по конкретен случай.
- ✓ Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания.
- ✓ Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти.
- ✓ Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания.
- ✓ Ресурсно подпомагане.

III. Алгоритъм за прилагане на механизма за осигуряване на подкрепа за личностно развитие

**Алгоритъм за прилагане на механизма за осигуряване на подкрепа за личностно развитие
ППМГ „ЕКЗАРХ АНТИМ I“ - ВИДИН**

№	Дейност	Отговорник	Срок
I. Обща подкрепа за личностно развитие			
1.	Определяне на Координатор за учебната 2019/2020. година. Утвърждаване на план/правила за работата на координатора	Директор	Начало на учебната година
2.	Провеждане на работна среща с учителите и другите педагогически специалисти за възлагане на конкретни задачи и определяне на правила на работа при предоставянето на ОПЛР. Изготвяне и утвърждаване на училищен график на регулярните срещи за провеждане на екипна работа в рамките на ОПЛР.	Директор, координатор	Начало на учебната година
3.	Изготвяне на оценка на паралелката за осигуряване на ОПЛР, насочена към всички ученици. Информирание на директора с доклад.	Учители, координатор	Октомври
4.	Информирание на директора с доклад за първоначално разпознаване на потребностите от ОПЛР на ученик за превенция на обучителни затруднения, в риск, подпомагане при бързо напредване в развитието или преодоляване на проблемно поведение.	Класен ръководител, координатор	В 7 - дневен срок от установяването
5.	Събиране на информация относно индивидуалния напредък в обучението и специфичните потребности на ученика, сведения от педагогическите специалисти за развитието му, за възможни рискови фактори в средата, информация, която придружава ученика, логопедично изследване, портфолио, информация от родителите и др.	Учител	Своевременно, при узнаване
6.	Оценка на развитието на ученик, за когото съществуват индикации за обучителни затруднения, проблемно поведение, риск в средата или значително бързо напредване в развитието, предоставяне на учителя.	Логопед, психолог	При поискване от класен ръководител, учител съгласно заповед на директора
7.	Обсъждане на наличната информация в регулярна среща за обсъждане на силните страни на ученика; областите, в които среща затруднения в обучението; индивидуалните нагласи по отношение на ученето, рискови фактори на средата, проблемно поведение. Координаторът организира протоколирането на срещата и формулира предложение до директора за необходимостта от осигуряване на подкрепа и вида на подкрепата.	Учители, координатор	Съгласно заповед на директора

8.	Класен ръководител запознава родителите с необходимостта от осигуряване на подкрепа за личностно развитие и предложението на учителите и координатора.	Учители	В 7-дневен срок от заповедта на директора
9.	Насочване към оценка на индивидуалните им потребности от ЕПЛР въз основа на обсъждането на информацията в регулярна среща. Информирание на родителя за резултатите от обсъждането.	Класен ръководител, координатор	Съгласно заповед на директора
10.	Координаторът изготвя предложение до директора на училището за осигуряване на подкрепа за личностно развитие.	Координатор	В 3-дневен срок от провеждане на екипната среща
11.	Информирание на родителя за определените конкретни мерки и за резултатите от изпълнението им.	Класен ръководител, координатор	До 3 дни от предложението до директора
12.	Проследяване на напредъка. Насочване към оценка на индивидуалните потребности от ЕПЛР за предоставяне на ДПЛР, ако се налага.	Класен ръководител, учители, координатор	До 3 месеца от предоставянето на ОПЛР
13.	Отчитане на резултатите от предоставената ОПЛР на учениците	Класен ръководител, учител, координатор	В края на I. и на II. учебен срок на заседание на ПС
14.	Отчет на резултатите от проведената логопедична работа с учениците в училището.	Логопед	В края на I. и на II. учебен срок на заседание на ПС

II. Допълнителна подкрепа за личностно развитие

1.	<p>Подаване на заявление до директора на училището за извършване на оценка на индивидуалните потребности на ученик с оглед предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Прилага се набор от документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • заявление до директора; • статуси от проведени предварителни изследвания и консултации – психологични, логопедични, медицински – при наличие на такива, в зависимост от потребностите на ученика; • всички документи, съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на ученика, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието му, включително 	Родител	
----	--	---------	--

	<p>документи от училището при наличие на такива, необходими за извършване на оценката;</p> <ul style="list-style-type: none"> • протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия и/или решение на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), и/или на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) с приложена лична амбулаторна карта, съдържаща информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването – при ученици с хронични заболявания. 		
2.	Сформиране на екип за подкрепа за личностно развитие за всеки ученик съобразно индивидуалните му потребности.	Директор	В началото на учебната година
3.	Изготвяне на график за дейността на ЕПЛР за всеки ученик с 3 редовни заседания годишно. Утвърждаване от директора на училището. Запознаване на родителя с графика.	Ръководител на ЕПЛР и координатор	3-дневен срок от включване на ученик в ДПЛР
4.	Провеждане и протоколиране на заседанията на ЕПЛР, към всеки протокол се прилагат доклади, становища, др. документация, обект на работата на екипа.	ръководител ЕПЛР	По график
5.	Изготвяне на Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученик, за когото има индикация, че е със специални образователни потребности, която съдържа основни компоненти.	ЕПЛР	До ... - дневен срок преди извършване на оценката
6.	Извършване на оценка на индивидуалните потребности на ученика съгласно Картата за оценка при условията и по реда на чл. 75-78 от Наредбата за приобщаващото образование. Изготвянето на протокол от заседание на ЕПЛР с мотивирано становище на екипа за необходимостта от потвърждаване от РЦПППО на допълнителната подкрепа. Представяне на протокола на вниманието на директора на училището.	ЕПЛР	Съгласно чл. 75 от Наредбата за приобщаващото образование
7.	Информирание на родителя за общото становище за функционирането на ученика и за необходимостта от допълнителна подкрепа. Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика. На родителя се предоставя при поискване копие от попълнената Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика.	ЕПЛР	След окончателното изготвяне на Картата за оценка
8.	Включване на Картата за оценка на индивидуалните потребности в личното образователно дело на ученика в НЕИСПУО и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му в друга институция.	Класен ръководител, координатор	След окончателното изготвяне на Картата за оценка и при преместване

9.	Внасяне на заявление с приложено копие на Картата за оценка на индивидуалните потребности до директора на Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО) за потвърждаване на предоставянето на допълнителна подкрепа на ученик със специални образователни потребности (СОП).	Директор	3-дневен от извършването на оценката
10.	Организиране на ДПЛР след постъпилата в училището заповед на директора на РЦПППО за одобрението или неодобрението на ДПЛР за ученик със СОП и предприемане на последващи стъпки – изготвяне на план за подкрепа или организиране на ОПЛР.	Директор	
11.	Изготвяне на план за подкрепа по чл. 187, ал. 3 от ЗПУО за ученик със СОП, в риск, с хронични заболявания. Връчване на копие от плана за подкрепа на родителя срещу подпис.	ЕПЛР	След одобрение от директора на РЦПППО на необходимостта от ДПЛР
12.	Писмено информиране на родителя на ученика за правото му при несъгласие с оценката на индивидуалните потребности на детето му, изготвена от ЕПЛР да заяви повторна оценка със заявление до директора на РЦПППО в 14-дневен срок от извършването на оценката. Родителят попълва декларация, че е информиран.	ЕПЛР	14-дневен от оценката на ЕПЛР
13.	Писмено уведомяване дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на ученика с цел предотвратяване на риска от отпадането му от образование и с оглед защита на най-добрия му интерес, когато е налице несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие, независимо че въз основа на оценките на индивидуалните потребности е установена такава необходимост. Училището задължително организира предоставянето на дейности за обща подкрепа за личностно развитие на ученика.	Директор	В деня на изразеното несъгласие на родител
14.	Отчитане на резултатите от предоставената допълнителна подкрепа за личностно развитие с доклад до директора на училището с оценка на развитието на ученик, на постигнатите цели и резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа.	ЕПЛР	В 7-дневен срок след края на първия учебен срок и в 10-дневен срок след края на втория учебен срок на учебната година.

